

ATLAS HISTORYCZNY MIAST POLSKICH

Redaktor ROMAN CZAJA

TOM V

MAŁOPOLSKA

Redaktor ZDZISŁAW NOGA

ZESZYT 6

TARNÓW

Redaktor ZDZISŁAW NOGA

Autorzy

KONRAD MEUS, ZDZISŁAW NOGA, MIROSŁAW PŁONKA, MARCIN SEPIAŁ, ANDRZEJ SZPUNAR

Opracowanie kartograficzne: MARCIN SEPIAŁ
Tłumaczenie na język angielski: MACIEJ CZUCHRA

TORUŃ-KRAKÓW 2024

HISTORICAL ATLAS OF POLISH TOWNS

Editor ROMAN CZAJA

VOLUME V

MAŁOPOLSKA LESSER POLAND

Editor ZDZISŁAW NOGA

FASCICLE 6

TARNÓW

Editor ZDZISŁAW NOGA

Authors

KONRAD MEUS, ZDZISŁAW NOGA, MIROSŁAW PŁONKA, MARCIN SEPIAŁ, ANDRZEJ SZPUNAR

Cartographic elaboration: MAREK IDZKIEWICZ
English translation: MACIEJ CZUCHRA

TORUŃ-KRAKÓW 2024

Recenzenci – Reviewers:

MATEUSZ GOLIŃSKI (Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego)

RAFAŁ EYSYMONTT (Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego)

Publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2017–2022, nr projektu 11H 16 020984

Publication financed under the program of the Minister of Science and Higher Education under the name „National Program for the Development of Humanities” in the years 2017–2022, project number 11H 16 020984

NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI

Adiustacja tekstu:

DANUTA MURAWSKA

ISBN 978-83-67689-18-2

© Copyright by Towarzystwo Naukowe w Toruniu & Zdzisław Noga
Toruń–Kraków 2024

Na okładce | on the cover

T. Czyszkowski, Widok Tarnowa od południa, 1821–1823 (fragment)

T. Czyszkowski, View of Tarnów from the south, 1821–1823 (fragment)

Wydawca | Publisher

Towarzystwo Naukowe w Toruniu

Koordinacja prac wydawniczych | Edition coordinated by

Tomasz Kulawik

Skład i łamanie | Typesetting

Wydawnictwo ANTYKWA, Kraków

Opracowanie komputerowe materiału ilustracyjnego | Computer processing of the illustrative material

Artur Kozioł – Agencja Reklamowa NOVUM, Kraków

Druk | Printed by

Drukarnia Skleniarz

SPIS TREŚCI | CONTENTS

ROMAN CZAJA
Wstęp 7
ZDZISŁAW NOGA
Wprowadzenie 9

I. OPRACOWANIA TEKSTOWE

ANDRZEJ SZPUNAR
Pradzieje Tarnowa 13

MARCIN SEPIAŁ
W okresie I Rzeczypospolitej 19

KONRAD MEUS
W okresie porozbiorowym (1772–1918) 39

KONRAD MEUS
Proces urbanizacji w okresie międzywojennym
oraz w czasie niemieckiej okupacji 48

KONRAD MEUS
Urbanizacja w okresie tzw. Polski Ludowej
i w latach III RP 54

MIROSLAW PŁONKA
Ważniejsze budowle zabytkowe w centrum miasta 61

Wskazówki bibliograficzne 119
opracował ZDZISŁAW NOGA

II. OPISY REPRODUKCJI

opracował ZDZISŁAW NOGA

1. Plany i mapy 121
2. Widoki i panoramy 122

III. CZĘŚĆ KARTOGRAFICZNA

1. Plany i mapy
 - 1.1. Tarnów, centrum. Plan katastralny 1848–1852
 - 1.2. Tarnów. Plan katastralny 1848–1852
 - 1.3. Tarnów. Plan miasta 1796
 - 1.4. Tarnów. Plan miasta po pożarze, 1814
 - 1.5. Tarnów. Plan Dąbrówki Infulackiej, 1838
 - 1.6. Tarnów. Plan miasta z podziałem na parcele, ok. 1870

ROMAN CZAJA
Foreword 8
ZDZISŁAW NOGA
Introduction 11

I. ESSAYS AND TEXTS

ANDRZEJ SZPUNAR
Prehistory 66

MARCIN SEPIAŁ
During the period of the First Polish Republic 72

KONRAD MEUS
The post-partition period (1772–1918) 92

KONRAD MEUS
The process of urbanisation of Tarnów in the interwar period
and during the German occupation 101

KONRAD MEUS
Urbanisation in the period of the People's Republic of Poland
and the years of the Third Republic 107

MIROSLAW PŁONKA
Key historical buildings in the city centre 114

Bibliography 119
compiled by ZDZISŁAW NOGA

II. DESCRIPTION OF THE REPRODUCTIONS

compiled by ZDZISŁAW NOGA

1. Plans and maps 123
2. Views and panoramas 124

III. CARTOGRAPHIC SECTION

1. Plans and maps
 - 1.1. Tarnów, centre. Cadastral plan 1848–1852
 - 1.2. Tarnów. Cadastral plan 1848–1852
 - 1.3. Tarnów town plan, 1796
 - 1.4. Tarnów. Plan of the town after the fire, 1814
 - 1.5. Tarnów. Plan of Dąbrówka Infulacka, 1838
 - 1.6. Tarnów. Town plan with the division into lots, ca. 1870

- 1.7. Tarnów. Plan miasta, po 1875
- 1.8. Tarnów. Rozwój miasta w latach 1885–1907, 1907
- 1.9. Plan krajobrazowy Tarnowa, 1927
- 1.10. Tarnów. Plan rozmieszczenia przemysłu na terenie miasta, 1943
- 1.11. Tarnów. Plan miasta, 1944
- 1.12. Tarnów. Plan rozwoju przestrzennego, ok. 1958
- 1.13. Tarnów. Plan rozwoju przestrzennego, 1975
- 1.14. Tarnów. Współczesny plan miasta
- 1.15. Tarnów. Współczesna mapa topograficzna

2. Widoki i panoramy

- 2.1. Tarnów, 1644
- 2.2. Tarnów. Rynek i ratusz, 1800
- 2.3. Tarnów. Kolegiata, 1800
- 2.4. Widok Tarnowa od południa, 1820/1830
- 2.5. Widok Tarnowa z Góry św. Marcina, 1831
- 2.6. Tarnów. Widok z lotu ptaka
- 2.7. Tarnów. Ortofotomapa

3. Rekonstrukcje rozwoju przestrzennego miasta

- 3.1. Tarnów. Rozwój przestrzenny miasta (1330–2013)
opr. K. Meus, M. Sepiał
- 3.2. Tarnów. Stanowiska archeologiczne na terenie współczesnego miasta
opr. A. Szpunar, opr. kart. M. Sepiał
- 3.3. Tarnów. Badania archeologiczne na terenie Starego Miasta
opr. A. Szpunar opr. kart. M. Sepiał
- 3.4. Tarnów. Na przełomie XVI i XVII wieku
opr. M. Plonka, M. Sepiał
- 3.5. Tarnów. Zachowane obiekty zabytkowe (do 1939)
opr. M. Plonka, M. Sepiał
- 3.6. Tarnów. Zamek na górze Św. Marcina
opr. A. Szpunar

- 1.7. Tarnów. Town plan, after 1875
- 1.8. Tarnów. Development of the town between 1885–1907, 1907
- 1.9. Landscape plan of Tarnów, 1927
- 1.10. Tarnów. Plan of distribution of industry in the city, 1943
- 1.11. Tarnów. City plan, 1944
- 1.12. Tarnów. Spatial development plan
- 1.13. Tarnów. Spatial development plan, 1975
- 1.14. Tarnów. Contemporary city plan
- 1.15. Tarnów. Contemporary topographic map

2. Views and panoramas

- 2.1. Tarnów, 1644
- 2.2. Tarnów. Market Square and Town Hall, 1800
- 2.3. Tarnów. The Collegiate Church, 1800
- 2.4. View of Tarnów from the south, 1821–1823
- 2.5. View of Tarnów from St. Martin's Hill, 1831
- 2.6. Tarnów. Bird's-eye view
- 2.7. Tarnów. Orthophotomap

3. Reconstruction of the spatial development of the city

- 3.1. Tarnów. Spatial development of the city (133–2013)
compiled by K. Meus, M. Sepiał
- 3.2. Tarnów. Archaeological sites in the modern city
compiled by A. Szpunar, opr. kart. M. Sepiał
- 3.3. Tarnów. Archaeological research in the area of the Old Town
compiled by A. Szpunar opr. kart. M. Sepiał
- 3.4. Tarnów at the turn of 16th and 17th centuries
compiled by M. Plonka, M. Sepiał
- 3.5. Tarnów. Preserved historical monuments (until 1939)
compiled by M. Plonka, M. Sepiał
- 3.6. Tarnów. Castle on St. Martin's Hill
compiled by A. Szpunar